

مهري مويده محسنی از ماجرای قرآن‌های مسجد قطبی می‌گوید:

موزه‌های در دل مسجد

از این موزه قرآنی سال گذشته رونمایی شد/ عکس: امین ارجمند | پاسارگاد

حسین اطمینان

چند روز پیش برای شرکت در مراسم ترحیم یکی از اقوام به مسجد قطبی رفتم. تغییرات ساختمان مسجد کاملا مشهود و محسوس بود. حیاط مسجد جایش را به شستان داده و با درهای بزرگ به شستان قدیمی مسجد متصل شده است. قسمت قدیمی مسجد هم مرمت شده و حال و هوای خوبی دارد. در شستان قدیمی مسجد روبه‌روی آشیانه یک ویترین بزرگ و قرآن‌های داخل آن، خوندمایی می‌کرد. شیشه ضد گلوله و دوربین مداربسته و دزدگیر نشان از بارز بودن قرآن‌ها دارد. با نگاه کردن به آنها هم متوجه می‌شوی که آنها دست‌نویس هستند از آقای فروغی یکی از مسئولان مسجد در مورد این قرآن‌ها پرسیدم و او گفت چند سال پیش این قرآن‌ها را از داخل دیواری در مسجد بیرون آورده‌اند و حالا در این موزه کوچک نگهداری می‌شوند. از او خواستم تا در مورد آنها توضیح دهد و او هم عنوان کرده مهري مويده محسنی در

جریان کامل سرگذشت این قرآن‌ها قرار دارد و با ایشان گفت‌وگو کنید. مهري مويده محسنی هم سرگذشت جالب این قرآن‌ها را از زمان پیدا شدن در گنج‌های در دیوار تا رسیدن به موزه مسجد با جزئیات بیان کرد. بخش‌هایی از گفت‌وگو را می‌خوانیم.

این قرآن‌ها مربوط به چند سال پیش هستند؟

این قرآن‌ها در سال ۱۲۸۵ هجری قمری نوشته شده‌اند یعنی تقریباً مربوط به ۱۵۰ سال قبل

دست‌نویس هستند درست است؟

بلی، با خط ثلث نوشته شده‌اند.

چه کسی آنها را نوشته؟

ملا علی و ملا حسن که خوشنویسان کرانی هستند دو قرآن از آنها داریم که یکی در موزه و دیگری همین قرآن‌هاست که در مسجد قطبی نگهداری می‌شوند. این قرآن‌ها به سفارش آقا ابراهیم داماد کسی که مسجد قطبی را پایه‌گذاری کرده نوشته شده‌اند. آقا ابراهیم کاروانسرا، بازار و حمام هم داشته. **آقا مگر مسجد قطبی چند سال پیش بنا شده است؟** قدمت مسجد قطبی بیشتر از خانه

حاجر شید

است. این مسجد توسط سید محمدعلی سیرجانی جد قطبی‌ها و سلیمان‌زاده‌ها ساخته شده است. این مسجد تقریباً ۱۸۰ سال پیش ساخته شده است. در وقف‌نامه خانه حاجر شید وقتی که می‌خواستند حدود جغرافیایی خانه را بنویسند نوشته شده: از سمت مشرق به مسجد آقا محمدعلی که این موضوع نشان از قدمت زیاد مسجد قطبی دارد. خوشبختانه با تلاش‌هایی که شده هم اکنون مسجد قطبی یکی از پررونق‌ترین مساجدهستند.

مسجد تغییر نکرده است؟

مسجد خیلی کوچک‌تر بود. حالا دست‌کاری شده است. یکی از شبستان‌ها ویران شد و آن را تیر آهنی کردند و هیچ شبانه‌تی باقی نماند. آن قسمتی که محراب است دست‌نخورده باقی مانده و بنای مسجد مربوط به ۱۸۰ سال قبل است. **اینکه می‌گویند این قرآن‌ها در دیوار مسجد پیدا شده‌اند درست است؟** این قرآن‌ها ۶۰ پاره یعنی ۶۰ نیم‌جوز هستند که همه‌شان جلد جرمی دارند. از این قرآن‌ها تا اوایل دهه ۵۰ در مسجد استفاده می‌شده است.

از کجا مشخص است؟

ما خودمان در همسایگی مسجد قطبی زندگی می‌کردیم و وقتی به مراسم احیا می‌رفتیم این قرآن‌ها را روی سر می‌گذاشتیم. ضمن اینکه اخبارهای شهر هم در جلد این قرآن‌ها نوشته شده است. مثلاً مرگ پدر بزرگ خود مرحوم مویده در فروردین ۱۳۰۰ اتفاق افتاده که داخل جلد یکی از این قرآن‌ها نوشته شده است. آشتی دو نفر از خویشان سیرجان هم داخل یکی دیگر از جلد‌های قرآن نوشته شده است. مثل دفترچه خاطرات مویده.

جالب است.

به آثار فرهنگی آسیب زدند و این موضوع کار درستی نیست. علاوه بر این، روی آنها چوبی که قهوه هم ریخته شده است. اما در این مورد که می‌گویند جایی گم بودند و بعد پیدا شدند چنین چیزی نیست. **یعنی آنها را از داخل دیوار پیدا نکردند؟** بعد از دهه پنجاه که مسجد در حال تخریب بوده قرآن‌ها را داخل قفسه‌ای گذاشتند و جلوی آن را تیغه کشیدند. این موضوع در خیلی‌جاها دیگر هم رخ داده است. مثلاً در مسجد غلامحسین خان، آخر بازار هم چنین کاری کرده‌اند. برای اینکه کتاب‌ها را دسترس در امان باشند آنها را در گنج‌های می‌گذاشتند و جلوی آن تیغه می‌کشیدند و به عبارتی آنها را پنهان می‌کردند. **چه زمانی این قرآن‌ها پیدا شدند؟** سال ۱۳۶۳ می‌خواستند تغییرات و کارهایی در مسجد انجام بدهند که قرآن‌ها از پشت دیوار مشاهده شدند. در اوایل دهه ۸۰ می‌خواستند این قرآن‌ها را بفروشند و صرف ساخت و ساز مسجد بکنند. آن زمان آقای علما جامعه مویده و انجمن ادیف هم تاز راه‌اندازی شده بود. من در جریان این

۱۰ شهرستان

آریا، محمد رضا علیزاده مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان کرمان از برگزاری جشنواره موسیقی کرمان میزبان به مدت چهار روز و در ۱۰ شهرستان این استان خبر داد. علیزاده خاطر نشان کرد: از سال گذشته جلسات جشنواره دوازدهم به صورت منظم در تهران و کرمان برگزار شده و مهمانان جشنواره از صبح ۱۶ آبان‌ماه در کرمان پذیرش می‌شوند. وی باین اشاره کرد که کرمان مجموعه تاریخی کنج‌علی خان به عنوان محل اصلی برگزاری جشنواره در نظر گرفته شده است. گفت: پیش‌بینی حضور دوازده و پانصد نفر در این مراسم شده است. دوازدهمین جشنواره موسیقی‌های ایران از تاریخ ۱۶ تا ۱۹ آبان‌ماه برگزار خواهد شد.

شیفتگی خدمت

با چاشنی بیسودی

میثم اسدی

هر چند این موضوع خود به تنهایی شرح و حال جامعه بحران زده هنری را واگویی می‌کند اما به طور قطع مباحثه را در این خصوص سخن به درازا می‌کشاند و از حوصله در خواست یک برگ هفته‌نامه خارج است. هدف سیاست‌گذاری و آسیب‌شناسی و طرح مسئله و نتیجه و جمع‌بندی نیست. چرا که در یک ساختار بی‌ساختار تجربه نشان داده است علاوه بر اینکه نتیجه‌ای جز شعارزدگی حاصل نمی‌شود، در عمل هم چیزی به حقیقت نمی‌پیوندد. کلاف سردرگمی که سر و ته‌ای ندارد، دریغ از روزنه‌ای امید هر چند به اندازه سر سوزنی!

قبل از هر چیز باید تعریف درست و مشخصی از هنر و هنرمند داشته باشیم تا ببینیم این انزوا و گوشه‌گیری که منجر به کم‌کاری و استیصال در فضای هنری شده است شامل چه افرادی می‌شود و چگونه پدید آمده است. در نقطه مقابل و در همین آشفتگی، بازار بسیاری دیگر از افراد هنرمند که اگر بشود اسم هنرمند به آنان اطلاق کرد و آثارشان را پذیرفت داغ فغان است.

برادران واچوفسکی دیالوگ زیبایی در فیلم «وی مثل وندتا» برای جیمز مک تیگو کارگردان، به یادگار گذاشته‌اند. دیالوگی قابل تامل «بدرم می‌گفت هنرمندان همیشه دروغ می‌گویند تا واقعیت را بیان کنند، اما سیاستمداران دروغ می‌گویند تا حقیقت را پنهان کنند»

هنر چیست؟

ارسطو: هنر، آنچه از طبیعت از تکمیل آن ناتوان است کامل می‌کند.

نیچیه: هنر مهم‌ترین کار و فعالیت ماورای طبیعی مناسب برای زندگی است.

واسیلی کاندینسکی: هنر، (باید) وجود ندارد، هنر آزاد است.

هنر یعنی پذیرفتن واقعیات...

اینها و صدها جملات قصار دیگر نمونه‌های بسیار ساده‌ای از تعریف هنر توسط اندیشمندان مطرح در ادوار گذشته است. درست یا نادرست در اینجا بحث بر سر این است که سنگ محک و الگوی مشخص و درست برای شناسایی یک اثر هنری قابل تامل چیست. اثری که اگر به آن ارزش هنری اطلاق گردد قطعاً به سوال اینکه هنرمند کیست نیز پاسخ‌دهنده خواهد شد. قلندران حقیقت به نیم‌جوز خردن اقبای

پاسارگاد وضعیت سو تغذیه در بین کودکان سیرجانی را بررسی می‌کند

۵۸۰

کودک کوتاه قد

۴۷۰۲

کودک با اختلالات رشدی

۶۰۶

کودک کم وزن

داریم اما تخم‌چرم یک جایگزین خوب و منبع غنی پروتئین است که باید سرانه مصرف آن را در بچه‌ها و گروه‌های هدف بالا برد. با تخم‌چرم می‌توان غذاهای متنوعی تولید کرد و ناقص خانواده‌ها باید به سمت مصرف آن متمایل شود. از او می‌پرسم آیا چاقی هم در آمار سوءتغذیه لحاظ می‌شود؟ می‌گویند: بلیه این محبت، جدیداً جزو موارد ابتلا است کودکان پروتئین و کالری کافی دریافت‌کننده در دانش خانواده‌ها از پروتئین صرفاً مصرف گوشت است و می‌گویند با توجه به اوضاع اقتصادی فعلی مصرف گوشت گران است. گرانی گوشت را قبول

غیرضروری مثل شیرینی، نوشابه، کنسرو و... می‌کنند در حالی که می‌توانند با هزینه کم غذای بهتری تهیه کنند. وی اضافه می‌کند: آگاهی خانواده‌ها در تعیین سبک غذایی فرزندان بسیار مهم است. مثلاً مادرانی که شاغلند و علی‌رغم اینکه گرفتار کار بیرون هستند، به دلیل دانش خوبی که دارند کودکان خود را بهتر تغذیه می‌کنند. رییس مرکز بهداشت وضعیت شهرستان سیرجان را طبیعی عنوان می‌کند و ادامه می‌دهد: وضعیت سوءتغذیه در سیرجان تقریباً مثل بقیه جاهای کشور است و وضعیت بحرانی نداریم. در حاشی شهر خیلی از بچه‌ها دچار کم خونی هستند. مصرف لبنیات پایین است و بچه‌ها صبحانه نمی‌خورند و این‌ها مشکل ساز است. یک مسئله هم بوفه مدارس است که با همکاری آموزش و پرورش سعی شده غذای سالم برای بچه‌ها را ارائه دهد که به آن مدارس مروج سلامت می‌گویند. موقری خاطر نشان می‌کند: در حال حاضر مشکل عمده‌ای که داریم در خانواده‌های متمول است این خانواده‌ها پول زیادی دارند اما نمی‌دانند به بچه‌هایشان چه نوع خوراکی بدهند و بیشتر سراغ خوراکی‌های فلتزی می‌روند و این باعث می‌شود کودکان بیشتر دچار سوءتغذیه شوند.

چاقی؛ سوءتغذیه‌ای نلشناخته

رییس مرکز بهداشت به نوع دیگری از سوءتغذیه اشاره کرده و می‌گوید: از طرف دیگر چاقی را هم سوءتغذیه در نظر می‌گیریم که متأسفانه در حال همه‌گیر شدن است چرا که سوءتغذیه را غذایی می‌دانیم که مورد نیاز بدن فرد نباشد. حالا چه زیاد باشد و چه کم. معضل چاقی دارد برخی کودکان را رنج می‌دهد و باید برای آن برنامه‌ریزی شود. وی کنترل چاقی و جلوگیری از نوع دوم سوءتغذیه را یک امر مهم می‌داند و عنوان می‌کند: چاقی و پرخوری از ابتلا به سوءتغذیه بدتر است. مخصوصاً بچه‌ها و گروه‌هایی که در سن رشد هستند به دلیل مواد غذایی پرکالری، فست‌فود و

موجود سوءتغذیه در کودکان زیر ۵ سال و کمبود ریزمغذی‌ها از مشکلات مهم تغذیه‌ای هر کشور به حساب می‌آید. سوءتغذیه در این گروه سنی با عوارض متعدد از جمله اختلال رشد جسمی و تکامل مغزی، کاهش بهره‌وشی، کاهش قدرت یادگیری و افت تحصیلی و افزایش موارد ابتلا به بیماری‌ها، پوکی استخوان و در نهایت کاهش توانمندی‌های ذهنی و جسمی کودکان در بزرگسالی همراه است. در تحقیقی که روی ۲۴۲۰۰ کودکان تازه‌متولدشده تا ۷۲ ماهه ایرانی در ۲۸ استان کشور انجام شد و نتایج آن در مجله تخصصی اپیدمیولوژی ایران در سال ۹۲ منتشر شد، مشخص شد ۷۴ درصد از کودکان کل کشور مبتلا به کوتاه‌قدی، ۲/۵ درصد از کودکان کل کشور مبتلا به کم‌وزنی و ۷/۳ درصد نیز در معرض لاغری و سوءتغذیه هستند. نتایج این بررسی نشان می‌دهد کشورمان در زمره مناطق با شیوع پایین از نظر وضعیت سوءتغذیه در کودکان زیر ۵ سال است. هفته گذشته روز جهانی غذا بود این در حالی است که معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در گفتگویی که در سال ۹۵ با پایگاه خبری ساعت ۲۴ داد عنوان کرد: بر اساس مطالعات انجام شده در سال ۲۰۱۱، ۴۱ درصد کودکان زیر ۵ سال ایرانی دارای کم‌وزنی هستند.

سوءتغذیه کودکان با دانش خانواده‌ها در ارتباط مستقیم است

طبق آمار ارائه شده از سوی مرکز بهداشت شهرستان سیرجان، ۶۰۶ کودک کم وزن در معرض سوءتغذیه قرار دارند، ۴۷۰۲ کودک درگیر با اختلالات رشدی هستند و حدود ۵۸۰ کودک کوتاه قد در شهرستان وجود دارد. که نیازمند توجه بیشتر هستند تا به معضلات تغذیه دچار نشوند. دکتر محمد موقری رییس مرکز بهداشت شهرستان مبتلا به سوءتغذیه را زیاد در ارتباط با موقعیت مالی نمی‌داند و می‌گوید: سوءتغذیه به معنای عدم دریافت گروه‌های غذایی اصلی توسط فرد است که خیلی هم ربطی به موقعیت مالی ندارد. ممکن است فرد تمکن مالی هم داشته باشد اما مواد غذایی مورد نیاز را به فرزند خود ندهد یا کودک کالی که شیر خشک مصرف می‌کنند بیشتر در معرض سوءتغذیه قرار دارند. اما دسته دیگر افرادی هستند که به دلیل مشکلات مالی و با توجه به گران بودن برخی از اقلام غذایی نمی‌توانند فرزندان خود را خوب تغذیه کنند. در کل عمده مسایل مربوط به سوءتغذیه به حواشی شهر مربوط می‌شود و افرادی که از سود خوبی برخوردار نیستند و پول خود را صرف مواد

حسینی در پاسخ به این سؤال که آیا خانواده‌های تحت حمایت سبد غذایی کم دریافت می‌کنند؟ می‌گویند: این خانواده‌ها یک سری یارانه غذایی دارند و کارت خانواده‌ها به صورت ماهانه به صورت کشوری شارژ می‌شود و می‌توانند از فروشگاه‌های مواد غذایی خوراکی تهیه کنند. قبلاً بین خانواده‌ها بن توزیع می‌شد که الان حدود ۳ سال است به شارژ کارت تغییر یافته. مشارکت‌های مردمی را هم داریم که به صورت کمک‌های موردی انجام می‌شود. مثلاً شرکت گل‌گهر و یا خیرین سبدهای غذایی را تهیه می‌کنند و آن‌ها را بین افرادی که نیازمندتر هستند توزیع می‌کنیم. رییس اداره بهداشتی آماری از افرادی که تحت پوشش آن‌ها قرار دارند می‌دهد: در مجموع ۷ هزار خانوار را تحت پوشش داریم که از بین آن‌ها ۱۵۰۰ خانوار نیازمندتر از بقیه هستند و مسلماً فرزندان آن‌ها بیشتر در معرض سوءتغذیه قرار دارند. این خانواده‌ها در اولویت دریافت سبدهای حمایتی قرار می‌گیرند. گاهی اوقات به همه آن‌ها نمی‌رسد. مثلاً به ۵۰۰ نفر می‌دهیم برای دفعه بعد، اما در هر صورت طوری برنامه‌ریزی می‌کنیم که در طول سال حتماً به همه یک سبد کالا برسد.

در طرح خانواده‌های نیازمند کمیته امداد، ۱۰۰ کودک در معرض سوءتغذیه وجود دارد

رییس کمیته امداد امام خمینی (ره) هم به ۳۰۰ کودک تحت حمایت کمیته اشاره می‌کند و می‌گوید: کارت تغذیه صد نفر از این تعداد به طور ماهانه می‌گنجانند. ۱۰۰ هزار تومان شارژ می‌شود و برای بقیه مددجویان هم که سن بالای ۶ سال دارند سبد کالا می‌دهیم. یزدانخواه اضافه می‌کند: این کودکان توسط مرکز بهداشت به ما معرفی می‌شوند و برای آن‌ها تشکیل پرونده می‌دهیم و کارت‌هایشان را به صورت ماهانه شارژ می‌کنیم. بقیه کودکان بالای ۶ سال را هم خودمان شناسایی می‌کنیم و در طرح بازدید از خانواده‌ها نیز نمایان بین آن‌ها سبد کالا توزیع می‌کنیم تا از ابتلا آن‌ها به سوءتغذیه جلوگیری نماییم. وی به برگزاری کلاس‌های آموزشی جهت آگاهی خانواده‌ها و تامین مواد مورد نیاز کودکان برای رشد اشاره کرده و می‌گوید: در حوزه جلوگیری از سوءتغذیه و اصلاح سبک تغذیه خانواده‌ها و یک سری اطلاعات اولیه هم باشد تا در این وعده غذایی اصلی، کودکان تغذیه خوبی داشته باشند.

معمولاً خانواده‌هایی که از نظر وضعیت اقتصادی شرایط مناسبی ندارند بیشتر درگیر سوءتغذیه و عدم دسترسی به مواد خوراکی مورد نیاز هستند. از جمله خانواده‌هایی که تحت حمایت مراکز بهداشتی و کمیته امداد قرار دارند دکتر مهتاب حسینی، رییس اداره بهداشتی سیرجان در خصوص خانواده‌هایی که تحت پوشش بهداشتی قرار دارند و فرزندان آن‌ها در معرض سوءتغذیه قرار دارند، می‌گوید: یک سری زنان سرپرست خانوار که بی‌ضاعت باشند یا معلولان را تحت پوشش داریم که کمک هزینه مستمری به آن‌ها می‌دهیم تا بتوانند مواد خوراکی مورد نیاز خود را تهیه کنند. همچنین طرحی داریم در مهربادی حاشیه شهر با عنوان طرح «یک وعده غذای گرم» که هزینه تامین نهار و یک وعده غذای گرم را به مهد کودک‌های حاشیه شهرها و روستاها می‌دهیم تا بچه‌ها بتوانند یک وعده غذای گرم دریافت کرده و از سوءتغذیه آن‌ها جلوگیری شود. این طرح با کمک مرکز بهداشت انجام می‌شود که بچه‌ها را قد و وزن کرده و به ما برنامه غذایی می‌دهد که چه غذایی را با چه غذایی بخورند، حتی بر پختنویز و کیفیت غذا هم نظارت دارند و اگر موردی وجود داشته باشد به ما گزارش می‌دهند. چندین سال است که بهداشتی در این راستا فعالیت دارد و توانسته موفق عمل کند. حسینی به طرح یک وعده غذای گرم اشاره کرده و می‌گوید: معمولاً این طرح در همراه هر سال آغاز به کار می‌کند و تا پایان زمستان هم ادامه دارد و ۶۰۰ کودک از آن بهره‌مند می‌شوند.

از او می‌پرسم آیا روی تغذیه بچه‌های خانواده‌های بی‌ضاعت که تحت پوشش دارند نظارتی می‌کنند؟ می‌گویند: معمولاً برای خانواده‌های تحت پوشش پرونده بهداشتی تشکیل داده و وضعیت بچه‌های این خانواده‌ها را بررسی می‌کنیم. اگر کودک سوءتغذیه داشته باشد حتی او را به اورژانس اجتماعی ارجاع می‌دهیم. کاری که از دست‌مان برمی‌آید این بود که یک وعده نهار این کودکان را تامین کنیم که حتماً حاوی پروتئین و کربوهیدرات هم باشد تا در این وعده غذایی اصلی، کودکان تغذیه خوبی داشته باشند.

غذای گرم» به پرمنده می‌شوند